

СПІВВІДНОШЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ І СПЕЦІАЛЬНИХ ПІДСТАВ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ НЕЗАКОННИМИ РІШЕННЯМИ, ДІЯМИ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ

Деркач Ігор Миколайович,

orcid.org/0009-0006-9302-3368

аспірант

Інституту правотворчості та науково-правових експертиз

Національної академії наук України

У статті досліджено підстави виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури. Вихідною тезою є конкуренція двох правових режимів: спеціального (ст. 1176 ЦК України у взаємозв'язку із Законом № 266/94-ВР) та загального (ст. 1176 ч. 6 у поєднанні зі ст. 1174 ЦК України), що застосовується до «інших» незаконних актів прокурорської діяльності. На основі системного тлумачення норм ЦК України, Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» та Закону України «Про прокуратуру» обґрунтовано критерії протиправності як виходу за межі законних повноважень та порушення процесуальних гарантій. Запропоновано алгоритм кваліфікації правовідносин і вибору належної підстави позову залежно від наявності процесуального «тригера» (виправдувальний вирок, закриття провадження з реабілітуючих підстав тощо), суб'єкта, якому завдано шкоди, і способу фіксації незаконності. Узагальнення Верховного Суду використано для виокремлення типових помилок сторін щодо належного боржника (держави), предмета вимог, попереднього адміністративного порядку та доказування причинного зв'язку, розміру майнової й моральної шкоди.

Окремо проаналізовано конвенційні стандарти Європейського суду з прав людини щодо права на компенсацію за незаконне позбавлення свободи та вимоги до ефективного засобу юридичного захисту (статті 5 § 5 і 13 Конвенції). Зроблено висновок, що узгоджене застосування спеціального і загального режимів підвищує передбачуваність судової практики та забезпечує дієвість відшкодування шкоди у спорах, пов'язаних з діяльністю органів прокуратури.

Ключові слова: незаконні рішення, незаконні дії, незаконна бездіяльність, органи прокуратури, відшкодування шкоди, відповідальність держави, статті 1174 і 1176 ЦК України.

Derkach Ihor. The relationship between general and special grounds for compensation for damage caused by illegal decisions, actions or insecurity of the prosecutor's office

The article explores the grounds for the emergence of obligations to compensate for damage caused by unlawful decisions, actions, or omissions of prosecution authorities. The baseline thesis is the competition between two legal regimes: the special rehabilitation regime (Art. 1176 of the Civil Code of Ukraine in conjunction with Law No. 266/94-VR) and the general tort regime (Art. 1176, part 6, in combination with Art. 1174 of the Civil Code of Ukraine), applied to "other" unlawful acts of prosecutorial activity. Based on a systemic interpretation of the Civil Code, the special law, and the Law of Ukraine "On the Prosecution Service," the author substantiates the criteria for wrongfulness as exceeding legal powers and violating procedural guarantees. An algorithm for qualifying legal relations and selecting the proper cause of action is proposed, depending on the presence of a procedural "trigger" (acquittal, dismissal of proceedings on rehabilitating grounds, etc.), the subject harmed, and the method of establishing unlawfulness. Supreme Court generalizations are used to identify typical errors of the parties regarding

the proper debtor (the state), the subject of claims, preliminary administrative procedures, and proving the causal link, as well as the amount of pecuniary and non-pecuniary damage. The study separately analyzes the conventional standards of the European Court of Human Rights regarding the right to compensation for unlawful deprivation of liberty and the requirements for an effective remedy (Articles 5 § 5 and 13 of the Convention). It is concluded that the harmonized application of special and general regimes enhances the predictability of judicial practice and ensures the effectiveness of damage compensation in disputes related to the activities of prosecution authorities.

Key words: *unlawful decisions, unlawful actions, unlawful inaction, prosecution authorities, compensation for damage, state liability, Articles 1174 and 1176 of the Civil Code of Ukraine.*

Вступ. Питання відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури, належить до тих правових вузлів, де перетинаються конституційні гарантії, процесуальні стандарти та цивільно-правові механізми відповідальності держави. У практичному вимірі це проявляється в тому, що одна і та сама життєва ситуація (наприклад, неправомірне процесуальне рішення прокурора, затягування розгляду клопотань, ініціювання необґрунтованих обмежень прав, невиконання обов'язків процесуального керівника) може породжувати шкоду різної природи – майнову, моральну, репутаційну – і вимагати різних юридичних «триггерів» для реалізації права на компенсацію. Саме тому, визначення підстав виникнення відповідного зобов'язання є ключовим для правильної юридичної кваліфікації відповідних правовідносин. Без коректного встановлення підстав складно визначити належного відповідача, окреслити позовні вимоги, обрати належний стандарт доказування.

Нормативна конструкція відповідальності сфері відшкодування шкоди органами прокуратури характеризується подвійністю режимів: по-перше, спеціальним реабілітаційним механізмом, який прив'язаний до чітко визначених ситуацій та юридичних наслідків; по-друге, загальним деліктним механізмом, що застосовується до «інших» незаконних рішень, дій чи бездіяльності.

На рівні національного законодавства рамку цих правовідносин формують положення Цивільного кодексу України (зокрема статті 1174 та 1176), Закону України «Про прокуратуру», а також Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійсню-

ють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» № 266/94-ВР, як спеціального акту щодо компенсації шкоди у визначених законом випадках.

Наявність двох режимів у поєднанні з різними процесуальними способами захисту прав потерпілої особи на практиці часто спричиняє конкуренцію правових підстав, помилки у виборі способу захисту, дублювання або, навпаки, втрату вимог, а також неоднакові підходи до оцінки причинного зв'язку та розміру відшкодування.

Окремого значення набуває вплив стандартів Європейського суду з прав людини та вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, насамперед щодо права на компенсацію у разі незаконного позбавлення свободи та права на ефективний засіб юридичного захисту. Для національної моделі це означає необхідність не лише формально проголосити можливість відшкодування, а й забезпечити дієвість механізму: передбачуваність підстав, доступність процедури, розумні стандарти доказування, реальне виконання судових рішень.

У цьому контексті узагальнення та правові висновки Верховного Суду виступають практичним «індикатором» дефектів регулювання: вони демонструють, де саме виникають системні помилки у кваліфікації підстав, визначенні належного боржника та обґрунтуванні вимог про майнову і моральну шкоду.

Невирішеність проблеми проявляється насамперед у тому, що чинна нормативна модель не дає однозначних колізійних орієнтирів для «пограничних» випадків між спеціальним і загальним режимами відповідальності. Формально конструкція Цивільного кодексу України (ст. 1174

і 1176) та Закону України № 266/94-ВР допускає розведення ситуацій за типом процесуального заходу і наявністю юридичного «тригера», однак на практиці нерідко однакові за суттю події кваліфікуються по-різному: або «штучно» підводяться під реабілітаційне ядро, або, навпаки, автоматично переводяться у «інші незаконні» випадки без чіткого пояснення, які саме правові критерії спрацювали.

У результаті право на компенсацію стає залежним не лише від факту порушення і шкоди, а від обраної судом логіки кваліфікації та від того, чи незаконність уже «зафіксовано» процесуальним рішенням, чи її потрібно доводити заново в цивільному процесі.

Друга площина невирішеної проблеми – доказово-процедурна: навіть за безспірності презумпції відповідальності держави відсутні єдині підходи до встановлення незаконності, причинного зв'язку та оцінки майнової і моральної шкоди, особливо коли йдеться не про класичні реабілітаційні сценарії, а про затягування, невиконання процесуальних обов'язків, необґрунтовані обмеження прав чи інші форми бездіяльності в межах функцій, визначених Законом України «Про прокуратуру».

Вимоги Європейського суду з прав людини та Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод підкреслюють необхідність обрання ефективного засобу захисту й реальної, а не декларативної компенсації, але їх імплементація наштовхується на нерівномірність стандартів доказування та різні процесуальні конструкції визначення належного боржника і способу виконання рішення. Навіть за наявності узагальнень Верховного Суду у цій сфері зберігається фрагментарність практики, що й зумовлює потребу в чіткому алгоритмі кваліфікації та уніфікованих критеріях застосування загальних та спеціальних підстав відшкодування.

Аналіз літературних даних та постановка проблеми. Вихідним методологічним орієнтиром дослідження підстав виникнення зобов'язань із відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю орга-

нів прокуратури, виступає конституційний принцип відповідальності публічної влади. Так, Конституція України гарантує право на компенсацію матеріальної та моральної шкоди, заподіяної незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади та їх посадових і службових осіб (ст. 56) [1]. Саме з цієї норми випливає базова конструкція деліктного зобов'язання: належним боржником є держава, тоді як незаконна поведінка конкретного органу або посадової особи виконує роль юридично значущого факту, що породжує право на компенсацію. Зазначене розуміння узгоджується з практикою Конституційного Суду України, який послідовно акцентує, що відшкодування здійснюється саме «за рахунок держави» [2].

Подальшу конкретизацію конституційної гарантії забезпечує приватноправовий рівень регулювання, насамперед положення Цивільного кодексу України. У межах загальної моделі відповідальності держави за шкоду, завдану посадовою чи службовою особою при здійсненні повноважень, ст. 1174 Цивільного кодексу України передбачає відшкодування незалежно від вини такої особи. Водночас ст. 1176 цього кодексу формує спеціальний режим для шкоди, заподіяної органами, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратурою або судом, поєднуючи реабілітаційні підстави з відсилкою до загальних деліктних правил для «інших незаконних» рішень, дій чи бездіяльності [3]. Оскільки спеціальний режим потребує процедурної визначеності, його процедурно-матеріальне наповнення забезпечує Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» № 266/94-ВР, який визначає коло компенсованих процесуальних ситуацій та юридичні факти, з якими пов'язується виникнення права на відшкодування [4].

Разом із тим, коректна кваліфікація «прокурорської» шкоди вимагає врахування функціонально-компетенційних меж діяльності прокурора. Закон України

«Про прокуратуру» задає перелік функцій прокуратури та імператив діяти в межах Конституції і закону, що дає змогу описувати незаконність через юридично визначені критерії – як порушення процедури в межах повноважень, або як вихід за межі компетенції – замість використання загальних оціночних формул [5].

Практичні аспекти розмежування спеціального й загального режимів відшкодування найвиразніше проявляються у судовій практиці. У цьому контексті показовими є презентаційні матеріали О. Ступак, у яких на основі практики Верховного Суду систематизовано типові вузли спорів: умови застосування ст. 1176 ЦК України у зв'язці із Законом № 266/94-ВР, випадки переходу до загальних деліктних підстав (ст. 1173–1174 ЦК України), підходи до визначення належного відповідача, а також критерії оцінки моральної шкоди й обчислення строку перебування особи «під слідством і судом» [6]. Аналогічні проблемні блоки відображено й в узагальненні практики у відповідному дайджесті Верховного Суду [7]. Доповнює цю практичну перспективу доктринальний аналіз С. О. Гриненка та І. М. Зеленської, які досліджують реалізацію права на відшкодування шкоди в умовах воєнного стану. Зокрема автори наголошують, що воєнний контекст не змінює правової природи та критеріїв компенсації, однак підсилює ризики порушень у кримінальній юстиції (зокрема через ускладнення своєчасного здобуття доказів), що впливає і на захист прав особи, і на потенційне зростання бюджетного навантаження, а отже – актуалізує превентивні управлінські та процесуальні рішення [8].

Міжнародно-правовий контекст, у свою чергу, задає критерій ефективності захисту, який має враховуватися під час оцінки національного механізму відшкодування. Так, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод встановлює вимогу ефективного засобу юридичного захисту (ст. 13) та закріплює здійсненне право на компенсацію у разі порушення гарантій свободи та особистої недоторканності (ст. 5 § 5) [9]. У Керівництвах ЄСПЛ щодо ст. 5 та ст. 13 пояснюється, що держава повинна забезпе-

чити не «паперовий» механізм захисту, а такий, який реально працює: людина має мати практичну можливість звернутися із скаргою, отримати її розгляд компетентним органом і, за наявності підстав, домогтися компенсації [10], [11]. У цьому ж напрямі Протокол № 7 (ст. 3) підтверджує, що у випадках судової помилки право на компенсацію має бути процедурно гарантованим і реально здійсненним, а не залежати від випадкових чи дискреційних рішень [12].

Отже, попри наявність конституційної гарантії та «подвійної» конструкції цивільно-правового регулювання, у правозастосуванні зберігається проблема кваліфікації підстав виникнення зобов'язання у прикордонних ситуаціях між спеціальним порядком і загальними деліктними підставами. Саме тому обґрунтованою є потреба у чіткому алгоритмі, який забезпечує послідовність: визначення застосовного режиму, встановлення юридичного факту незаконності, процесуально коректне визначення сторін та дотримання мінімальних стандартів доказування шкоди і причинного зв'язку.

Мета та задачі дослідження. Метою статті є визначення та розмежування підстав виникнення зобов'язань з відшкодування шкоди, заподіяної незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури, а також вироблення прикладного алгоритму вибору правового режиму.

Виклад основного матеріалу. Регулювання відповідальності держави за шкоду, заподіяну незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури, має ієрархічний характер: від конституційної гарантії до загальних і спеціальних цивільно-правових механізмів. Конституція України закріплює право на відшкодування за рахунок держави матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади та їх посадових чи службових осіб під час здійснення повноважень. Із цього впливає базова конструкція для «прокурорської» шкоди. Первинним боржником виступає держава, тоді як незаконна поведінка прокурора, або органу прокуратури є юридично значущим фактом, що запускає компенсаційний обов'язок

держави. Такий підхід узгоджується з позицією Конституційного Суду України, який наголошував на конституційній логіці відшкодування саме «за рахунок держави» [12].

Подальший розвиток конституційної гарантії забезпечується деліктними нормами Цивільного кодексу України. Стаття 1173 фіксує відповідальність держави (або органу місцевого самоврядування) за шкоду, заподіяну самим органом у сфері владних повноважень, а ст. 1174 конкретизує цю модель для випадків, коли шкода спричинена посадовою чи службовою особою при виконанні службових повноважень. Системне значення ст. 1174 полягає в юридичному «приписуванні» протиправної поведінки посадовця державі та у відшкодуванні шкоди незалежно від персональної вини; однак це не усуває необхідності доведення незаконності діяння, шкоди та причинного зв'язку. Саме ця загальна конструкція утворює нормативну основу для всіх ситуацій «інших незаконних» проявів прокурорської діяльності, коли шкода виникає поза реабілітаційними сценаріями (наприклад, через неправомірні процесуальні рішення, затягування, неналежне реагування чи іншу бездіяльність).

Поряд із цим ЦК України встановлює спеціальний режим для шкоди, пов'язаної з діяльністю органів, що здійснюють ОРД, досудове розслідування, прокуратури та суду (ст. 1176). Його конструкція принципова саме для співвідношення підстав: з одного боку, ст. 1176 формує «реабілітаційне ядро» ситуацій із логікою повного відшкодування; з іншого – прямо закріплює, що шкода, завдана іншими незаконними рішеннями/діями/бездіяльністю цих органів (у т.ч. прокуратури), відшкодовується на загальних підставах.

Отже, спеціальна норма не витісняє загальну, а задає правило розмежування між нею та ст. 1173–1174: спеціальні підстави діють у межах, визначених законом, а все, що не охоплено реабілітаційним ядром, переходить у площину загального деліктного доказування.

Процедурно-матеріальне наповнення спеціального режиму забезпечує Закон № 266/94-ВР, який конкретизує, у яких процесуальних ситуаціях виникає право

на відшкодування та які юридичні факти його активують. Для практики це має подвійний ефект. Так, у реабілітаційних випадках закон підвищує визначеність «тригерів» права на компенсацію, а відсилання ст. 1176 до «загальних підстав» виводить значну частину спорів у площину класичної деліктної тріади – незаконність, шкода, причинний зв'язок.

Саме для того, щоб зняти типову помилку підміни режимів, було запропоновано кваліфікаційний тест (рис. 1) як послідовний алгоритм де перевіряється, чи охоплюється подія спеціальним переліком ст. 1176 та Закону № 266/94-ВР (тобто чи належить вона до сфери спеціальних підстав).

Далі встановлюється, чи настав той процесуальний результат (юридичний факт), який закон визнає підставою виникнення права на компенсацію у спеціальному режимі. Якщо ці умови виконані, спір розв'язується за спеціальним порядком, а центр доказування здебільшого зміщується на підтвердження обсягу шкоди та її зв'язку з незаконним процесуальним обмеженням. Якщо ж подія не охоплюється спеціальним переліком або відсутній відповідний «тригер», алгоритм переводить справу у третю зону – «інші незаконні» рішення/дії/бездіяльність у розумінні ч. 6 ст. 1176, що означає застосування загальної деліктної моделі (ст. 1173–1174) і повного доказування незаконності, шкоди та причинного зв'язку.

Коректність вибору режиму прямо залежить і від компетенційного аналізу поведінки прокурора. Оцінка незаконності має спиратися на функціонально-компетенційні межі діяльності прокуратури, визначені Законом України «Про прокуратуру». Незаконність слід формулювати через юридично точні критерії – як порушення процедури в межах повноважень, або як вихід за межі компетенції (*ultra vires*), або як неналежне здійснення процесуальної/наглядової функції, що проявляється у конкретному рішенні чи бездіяльності. Така «прив'язка» одночасно підсилює доказування незаконності та допомагає правильно застосувати алгоритм розмежування (чи є підстава спеціальною, чи це «інша незаконна» поведінка на загальних підставах).

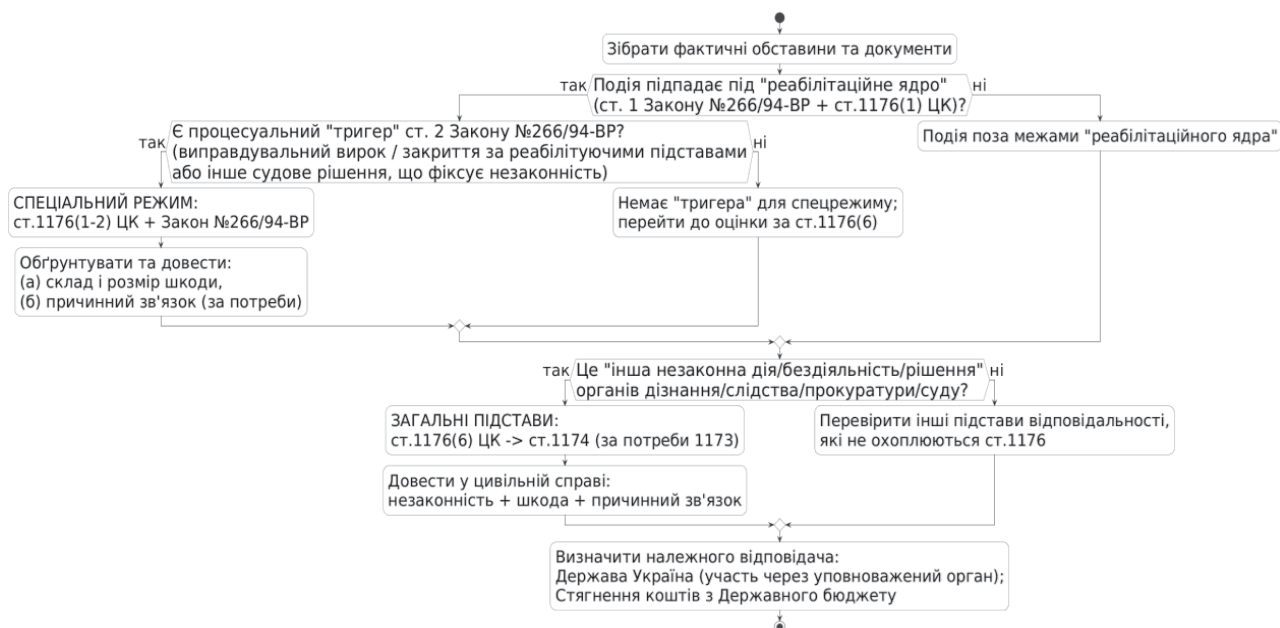

Рис. 1. Алгоритм вибору правового режиму відшкодування шкоди: спеціальний (ст. 1176, Закон № 266/94-ВР) та загальний (ч. 6 ст. 1176, ст. 1174)

Європейські стандарти доцільно використовувати як критерій якості механізму: вони не замінюють національні конструкції, але вимагають, щоб засіб захисту був не декларативним, а дієвим, а компенсація – реально здійсненою. У цьому контексті важливими є вимога ефективного засобу юридичного захисту (ст. 13 Конвенції) і гарантоване право на компенсацію у випадках незаконного позбавлення свободи (ст. 5 § 5), а також підхід до компенсації у разі судової помилки (Протокол № 7).

Нарешті, процесуальна точність впливає на результативність не менше, ніж матеріальне право: належним відповідачем є держава, участь якої оформлюється через уповноважений орган, тоді як Казначейство виконує функцію бюджетного виконання судового рішення й не підміняє державу як боржника. Це узгоджується із загальною логікою: спір має бути сконцентрований на встановленні незаконності, шкоди й причинного зв'язку та на правильному виборі режиму за алгоритмом, а не на технічних деталях виплати.

Висновок. Проведене дослідження свідчить про те, що відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів прокуратури, ґрунтується на конституційній моделі: належним боржником є держава,

а незаконна поведінка прокурора чи органу прокуратури виступає юридичним фактом, що породжує право на компенсацію. На рівні ЦК України це реалізовано через загальні підстави деліктної відповідальності держави (ст. 1174) та спеціальні підстави для сфери кримінальної юстиції (ст. 1176). Отже, ключовим є не абстрактне посилення на «незаконність», а правильне визначення: який режим застосовується до конкретної ситуації.

Співвідношення режимів має конструкцію «спеціальність + відсилка». Якщо випадок охоплюється ст. 1176 ЦК України та Законом № 266/94-ВР і наявний процесуальний результат, який закон визнає підставою компенсації (наприклад, виправдувальний вирок, або закриття провадження з реабілітуючих підстав), застосовується спеціальний порядок, а доказування зосереджується переважно на обсязі та розмірі шкоди. Якщо ж перелік не охоплює ситуацію, або відсутній відповідний «тригер», але йдеться про інші незаконні рішення, дії чи бездіяльність, діє загальний режим: ч. 6 ст. 1176 відсилає до ст. 1174 ЦК України, і тоді потрібно доводити незаконність, шкоду та причинний зв'язок.

Саме для уникнення помилок доцільно застосовувати алгоритм вибору режиму (див. рис. 1): перевірити належність до

спеціального переліку, наявність процесуального «тригера», а за його відсутності – кваліфікувати подію як «іншу незаконну» з переходом до загального деліктного доказування.

Узагальнення Верховного Суду показують, що найбільше помилок виникає через неправильний вибір режиму, неточності у визначенні відповідача та недостатність доказів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 31.03.2026).

2. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 32 Закону України «Про Державний бюджет України на 2000 рік» та статті 25 Закону України «Про Державний бюджет України на 2001 рік» (справа про відшкодування шкоди) : рішення від 3 жовт. 2001 р. № 12-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v012p710-01> (дата звернення: 31.03.2026).

3. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15> (дата звернення: 31.03.2026).

4. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 1 груд. 1994 р. № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/266/94-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 31.03.2026).

5. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1697-18> (дата звернення: 31.03.2026).

6. Ступак О. В. Вирішення спорів про відшкодування шкоди, завданої незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду у практиці Верховного Суду : презентація. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/Prezent_Spori_vidshkod_skodu.pdf (дата звернення: 31.03.2026).

7. Дайджест судової практики Верховного Суду щодо відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду (2018 – жовтень 2023) відп. за вип. Д. Д.Луспеник. Київ, 2024. 56 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Daijest_vidshk_skoda_nezak_dii_2018_2023.pdf (дата звернення: 31.03.2026).

8. Гриненко С. О., Зеленська І. М. Відшкодування шкоди, завданої незаконними діями, рішеннями та бездіяльністю органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури і суду в умовах воєнного стану. *Інтернаука. Серія: «Юридичні науки»*. 2022. № 7. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2022-7-8174>. (дата звернення 31.03.2026).

9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 4 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_004 (дата звернення: 31.03.2026).

10. Guide on Article 5 of the Convention – Right to liberty and security [Electronic resource] / European Court of Human Rights. 2025. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_eng (date of access: 31.03.2026).

11. Guide on Article 13 of the Convention – Right to an effective remedy [Electronic resource] / European Court of Human Rights. 2025. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_13_eng (date of access: 01.02.2026).

12. Протокол № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод : протокол Ради Європи від 22 листоп. 1984 р. № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_804 (дата звернення: 01.02.2026).

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 03.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 21.05.2026